

GYVULIŲ ERKINIO ENCEFALITO SEROEPIZOOTINIAI TYRIMAI

Jonas Bagdonas*, Natalija Nekrošienė*, Irina Bulsienė**

* Lietuvos veterinarijos akademija, Užkrečiamųjų ligų katedra, Tilžės g. 18, LT – 3022 Kaunas; tel. 8 686 9 40 08

** Kauno visuomenės sveikatos centras, K. Petrausko g. 34, LT – 3005, Kaunas; el. paštas: irena@kvsc.lt

Santrauka. Erkinis encefalitas (EE) – arbovirusinė gamtinė židininė infekcija, sukianti žmonių centrinės nervų sistemos pažeidimus. EE yra transmisinis susirgimas, kai dažniausiai žmogus virusu užsikrečia erkei įkandus. Tačiau 10–20% žmonių erkinio encefalito virusu (EEV) užsikrečia gerdami žalią ožką ar karvių pieną. Darbo tikslas buvo nustatyti *I. ricinus* erkių išplitimą bei sezoniškumą šalies regionuose ir serologiškai ištirti įvairių gyvulių užsikrėtimo EEV laipsnį. Šalies stacionaruose ir Kauno apskrityje balandžio–rugsėjo mėnesiais buvo surinkta 1411 *I. ricinus* erkių. 21 rajone, surinkus arklių, galvijų, avių, ožkų ir šunų kraujo mėginius, buvo atliktos 3329 serologinės reakcijos: hemagliutinacijos stabdymo reakcija (HASR) ir imunofermentinė analizė (IFA). Parazitologiniais tyrimais nustatyta, kad *I. ricinus* erkių gausa dėl pasikeitusių biocenozė kasmet didėjo 9,3% ($p < 0,05$). Erkių aktyvumo trukmė (iki 8 mėn.) ir gausumo dinamika tiesiogiai priklauso nuo meteorologinių sąlygų. Didžiausias erkių aktyvumas nustatytas gegužės pabaigoje–birželio pirmą dešimtadienį ir rugpjūčio pabaigoje–rugsėjo pradžioje. IFA metodu nustatyta, kad 8,6% ($p > 0,05$) gyvulių buvo užsikrėtę EEV. Daugiausia šiuo virusu užsikrėtę galvijai (10,1%) ir ožkos (8,9%). Tiriant gyvulių kraujo serumą IFA metodu su EEV antigenu, rasta 66,9% daugiau teigiamai reaguojančių negu su HASR. IFA metodu nustatyta, kad atrajotojų gyvulių priešvirusinius antikūnus turėjo 57,7% daugiau ($p < 0,05$) negu juos tiriant HASR. IFA metodas tiriant melžiamų gyvulių kraujo serumą buvo 55,2% ($p < 0,05$) jautresnis negu HASR.

Raktažodžiai: erkinis encefalitas, virusas, gyvuliai, diagnostika, epidemiologiniai tyrimai.